

2

Elävän musiikin vapaan kentän
toimialatutkimus 2022

3

Keikka- ja konserttipaikat

6

Festivaalit

Elävän musiikin toimiala- tutkimus 2022

*Koronan vaikutukset näkyivät
vielä vuonna 2022*

Teksti ja tutkimus: Maarit Kinnunen
Taitto: Jenna Haapaharju
© LiveFIN 2024

LIVE
FIN

LiveFIN ry on edunvalvontajärjestö, joka edustaa suomalaista elävän musiikin yksityissektoria.

LiveFINin jäsenet ovat klubeja, konserttisaleja, kulttuuritaloja, rytmimusiikkifestivaaleja, musiikkitapahtumien järjestäjiä sekä livemusiikin välittäjäporrasta: ohjelmatoimistoja ja managereja.

Yhdistyksen toimintaa on edunvalvonta, tiedonjako ja -keruu, alan kehittäminen ja sisäisen keskustelun ylläpitäminen sekä kansainvälinen yhteistyö.

Suomessa oli vuonna 2022 **yli 900 elävän musiikin tapahtumapaikkaa ja rytmimusiikkia tarjoavaa festivaalia**. Elävän musiikin tapahtumapaikalla tarkoitetaan keikka- tai konserttipaikkaa, joita ovat mm. klubit, konsertti- ja kulttuuritalot ja tanssiravintolat. Rytmimusiikkifestivaali on muuta kuin klassista musiikkia tarjoava festivaali eli ohjelmistossa on rokkia, poppia, jazzia, folkia, maailmanmusiikkia jne.

LiveFIN keräsi touko-lokakuussa 2023 ja Suomen Jazzliitto kesä-elokuussa 2023 elävän musiikin toimijoiden vuoden 2022 tunnuslukuja. Suomen Jazzliitto on suomalainen jazzmusiikin ja -kulttuurin etujärjestö, joka edistää ja kehittää alan toimintaedellytyksiä, asemaa ja arvostusta. Se keräsi tässä toimialatutkimuksessa hyödynnetyt jazzalan tunnusluvut.

Kyselyihin vastanneet festivaaliorganisaatiot tuottivat 12 prosenttia (70/570) kaikista vuoden 2022 festivaaleista, mutta 45 prosenttia kaikista käynneistä. Keskikokoisten ja sitä suurempien festivaalien (väh. 10 000 käyntiä) osalta vastaukset saatiin yli puolelta festivaaleista, ja kaikkein suurimmassa kokoluokassa (väh. 60 000 käyntiä) vastausprosentti oli 70. Pienempien festivaalien lukumäärä on hyvin suuri ja niiden osalta vastausprosentit olivat pienempiä (koko-

luokasta riippuen 5-17 %), mutta niiden vaikutus koko Suomen lukuja arvioitaessa on vastaavasti pienempi.

Tapahtumamääriä arvioitaessa keikka- ja konsertti-paikat jaettiin päätoimisiin ja ei-päätoimisiin. Päätoimisella keikka- tai konserttipaikalla tarkoitetaan tilaa, joka on joko auki vain tapahtumien aikana tai se on auki muulloinkin, mutta siellä järjestetään vähintään 100 keikkaa tai konserttia vuodessa. Ei-päätoimiseksi keikka- tai konserttipaikaksi laskettiin tila, jossa järjestettiin vähintään 12 keikkaa tai konserttia vuodessa. Vuonna 2022 Suomessa oli 143 päätoimista (41 %) ja 205 ei-päätoimista (59 %) keikka- ja konserttipaikkaa. Päätoimisista keikka- tai konserttipaikoista vastaus saatiin 20 prosentilta (29/143), mutta ei-päätoimisilta vain kahdelta (1 %). Lukuja arvioitaessa tulee huomioida, että seuraavassa on arvioitu vain musiikkitapahtumien tunnuslukuja ja liikevaihtoa, ei kunkin keikka- tai konserttipaikan kokovuotista liikevaihtoa tai henkilömäärää.

Kyselyvastausten lisäksi työntekijälukumääriä ja liikevaihtoa haettiin Fonecta Finderin avulla 70 festivaalista (20 festivaalijärjestäjästä) ja 23 päätoimisesta keikka- tai konserttipaikasta.

Toimialatutkimuksen lukujen pohjalta on mahdollista arvioida vuoden 2022 lukuja koko Suomen osalta:

	Liikevaihto	Tapahtumia	Käyntejä	Esityksiä	TYÖNTEKIJÄT		VAPAAEHTOISET	
					LKM	HTV	LKM	HTV
Keikka- ja konserttipaikat	158 000 000 €	19 000	4 400 000	22 500	4 400	1 700	400	10
Rytmimusiikkifestivaalit	134 000 000 €	570	3 000 000	9 500	11 400	800	26 500	200
Yhteensä	292 000 000 €	19 570	7 400 000	32 000	15 800	2 500	26 900	210

Huom! Luvuissa eivät ole mukana suurkonsertit (arvio: 600 000 käyntiä ja liikevaihto 92 M€), tanssilavat, klassisen musiikin festivaalit eivätkä laivat.

Keikka- ja konserttipaikat

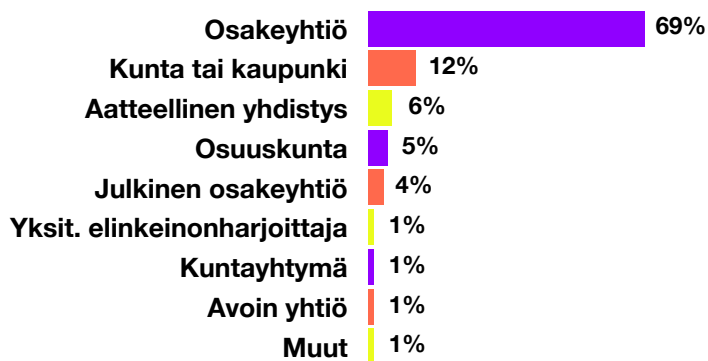
Tapahtumapaikkojen koko vaihtelee pienistä alle sadan asiakaspaikan klubeista tuhansia paikkoja sisältäviin saleihin ja areenoihin. Suurin osa Suomen elävän musiikin tapahtumapaikoista (arviolta jopa 90 %) on kuitenkin varsin pieniä keikkapaikkoja, joiden musiikkitapahtumiin liittyvä liikevaihto on alle miljoonan. Valtaosalle ravintolatoiminta on tärkeä osa kannattavuutta. Keikka- ja konserttipaikat järjestävät myös yhä enemmän festivaaleja, mutta ne ovat kokoluokaltaan tyypillisesti varsin pieniä.

Keikka- ja konserttipaikat lukuina vuonna 2022 (koko Suomi)

Keikka- ja konserttipaikkoja oli Manner-Suomessa vuoden 2022 aikana arviolta **348**. Vuoden aikana näistä 12 lopetti musiikkitapahtumatoimintansa ja uusia keikka- ja konserttipaikkoja syntyi 10.

Koko Suomen osalta keikka- ja konserttipaikkojen yleisin hallinnollinen muoto on **osakeyhtiö** (69 %). **Kunnat ja kaupungit** ylläpitävät monia konsertti- ja kulttuuritaloja (12 %). Keikka- ja konserttipaikoista 13 prosenttia on vuokrattavia tiloja eivätkä ne järjestä tapahtumia itse. Näiden osalta kunnat ja kaupungit ovat suurin omistaja (39 % kaikista vuokratiloista).

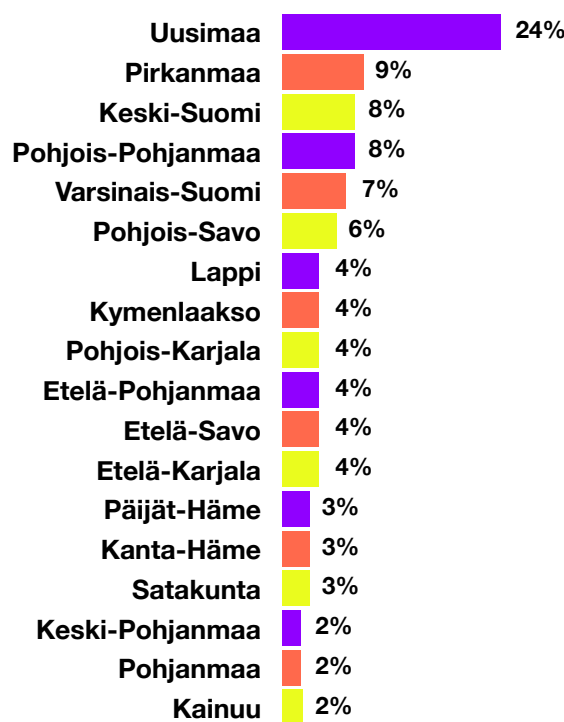
HALLINNOLLINEN MUOTO

Kuvio 1. Keikka- konserttipaikkojen hallinnollinen muoto 2022.

Eniten keikka- ja konserttipaikkoja oli vuonna 2022 Uudellamaalla (24 %). Eniten keikka- ja konserttipaikoja oli Helsingissä (56). Sen jälkeen tulevat Tampere (25), Turku (16), Jyväskylä (15), Oulu (15), Kuopio (14) ja Lahti (11).

KEIKKA- JA KONSERTTIPAIKAT MAAKUNNITTAIN

Kuvio 2. Keikka- konserttipaikat maakunnittain 2022.

Kaikkien keikka- ja konserttipaikkojen vuoden 2022 **kokonaisliikevaihto** oli arviolta **158 miljoonaa euroa**. Tapahtumia järjestettiin noin **19 000** ja niissä esiintyjä¹ oli **22 500**. Keikka- ja konserttikäyntejä oli noin **4,4 miljoonaa**. Keikka- ja konserttipaikat työllistivät arviolta **4 400 henkeä** (1 700 htv). Luvut sisältävät myös vuokratyövoiman sekä harjoittelijat. Tämän lisäksi erityisesti yhdistyspohjaiset keikkapaikat tarjosivat yhteensä noin **400 vapaaehtoiselle** (10 htv) mahdollisuuden osallistua musiikkitapahtumien järjestämiseen.

¹ Yksi esiintyjä tarkoittaa yhtä yhtyettä.

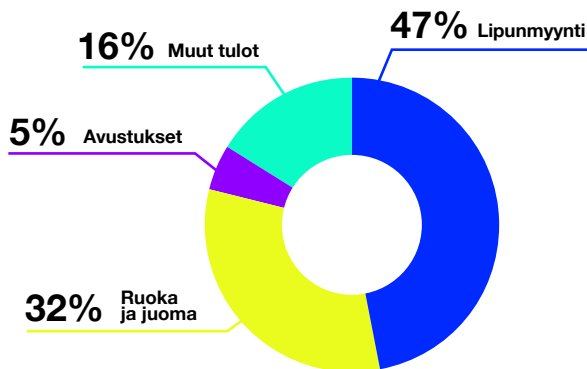
Keikka- ja konserttipaikat

Keikka- ja konserttipaikkojen tulot ja menot vuonna 2022

Puolet kyselyvastaajista piti vuotta 2022 tavanomaista huonompana ja 35 prosenttia piti sitä tavanomaisena. Näin ollen koronan jälkimainingit näkyivät vielä vuonna 2022. Alkuvuonna oli koronarajoituksia ja ihmiset olivat pitkään rajoitusten päättämisen jälkeenkin vielä arkoja lähtemään keikoille tai konserttiin.

Kun vuoden 2021 taloudessa avustusten määrä oli suuri, jopa 28 prosenttia, vuonna 2022 alettiin palautua normaaliin. Lähes **puolet tuloista (47 %) tuli lipunmyynnistä** ja seuraavaksi tärkein tulon lähde oli ruoka ja juoma (32 %). Avustusten osuus oli vain 5 prosenttia.

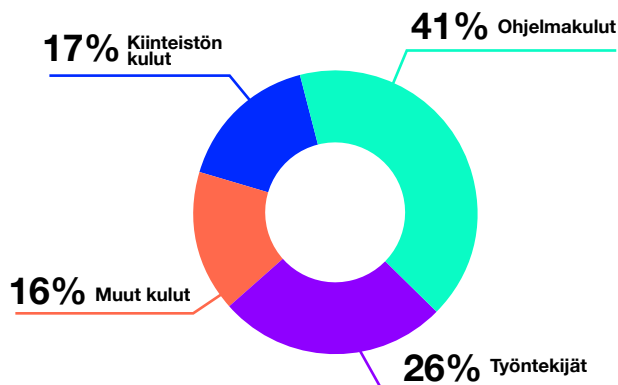
TULOJAKAUMA 2022

Kuvio 3. Keikka- konserttipaikkojen tulojakauma 2022.

Myös menojakauma alkoi palautua normaaliin eli **ohjelmakulut muodostivat 41 prosenttia kuluista**. Niitä seurasivat työntekijäkulut 26 prosentilla.

MENOJAKAUMA 2022

Kuvio 4. Keikka- konserttipaikkojen menojakauma 2022.

Keikka- ja konsertti- paikkojen tulevaisuus ja haasteet

Viiden vuoden tähtäimellä kentän uskottiin pysyvän pitkälti ennallaan, vaikkakin osa toimijoista lopettaa ja uusia tulee tilalle. Kentän toivottiin kuitenkin **monipuolistuvan**. **Keskittyminen** jatkuu ja suuret sekä perinteiset keikkapaikat menestyvät. Pienten keikkapaikkojen tulevaisuudesta sen sijaan oltiin huolissaan.

Suuret venuet menestyvät, miten on meidän pienten laita? Riittääkö meille yleisöä?

Toiminta on keskittynyt nykyistä enemmän suurille tapahtumajärjestäjille. Pieniä toimijoita on hävinnyt mutta myös uusia tullut tilalle.

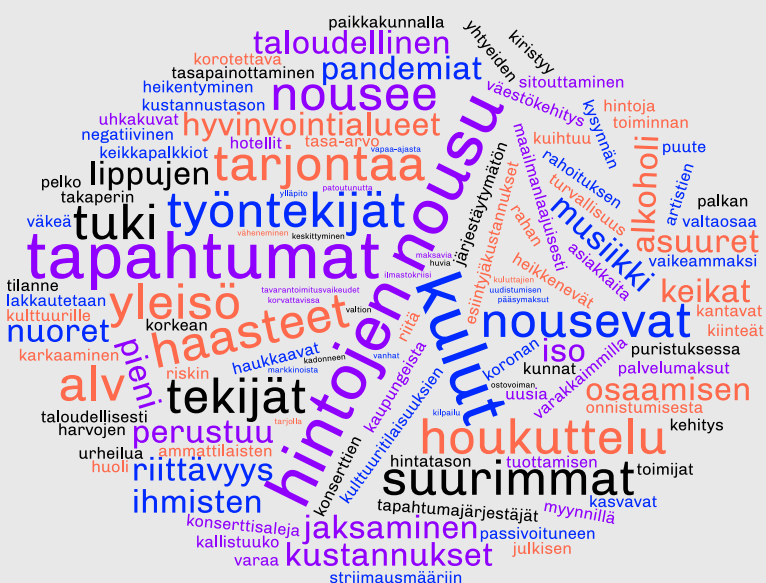
Artistien osalta toivottiin tarjonnan monipuolistumista ja **uusia artisteja**. Stadionkeikkojen lisäksi toivottiin myös konserttikiertueita.

Vanhemman sukupolven aktit vähenee. Toivottavasti tulee uusia mielenkiintoisia artisteja.

Työntekijäkunnassa alkaa näkyä **sukupolvenvaihdos** ja samalla toivottiin oman työn arvostuksen nousevan.

Suurimpana haasteena nähtiin **hintojen nousu**: kulut nousevat, alv nousee, lippujen hinnat nousevat. Riittääkö tämän seurauksena yleisöä? **Rahoituksen väheneminen** nähtiin niin ikään suurena riskinä – niin suurena, että pelättiin kuntien jopa lakkauttavan konsertti- ja kulttuuritaloja. Myös **osaavien tekijöiden puute** huolestutti.

MITKÄ OVAT MIELESTÄSI ALAN SUURIMMAT HAASTEET / HUOLET?

Festivaalit

Elävän musiikin toimialatutkimuksessa tarkastellaan vain **rytmimusiikkia tarjoavia festivaaleja** (rock, pop, jazz, blues, folk, hip-hop jne) eli klassisen musiikin festivaalit eivät sisälly lukuihin. Mukana ovat myös monitaide-festivaalit ja korttelijuhlat, joiden ohjelmistossa on rytmimusiikkia. Jatkossa näistä käytetään lyhyttä termiä ”festivaali”. Festivaaliksi on luettu tapahtuma, jossa oli vähintään kolme rytmimusiikkia esittävää esiintyjää ja jota kutsuttiin festivaaliksi eikä konsertiksi. Kulttuurin festivalisaatio eli lähes kaikkien tapahtumien kutsuminen festivaaliksi näkyy kasvavissa lukumäärissä.

Festivaalit lukuina vuonna 2022 (koko Suomi)

Vuonna 2022 festivaaleja järjestettiin 570 eli enemmän kuin ennen koronaa. Ihmiset ostivat kuitenkin lippunsa koronakokemusten jälkeen entistä myöhemmin. Kaikki tämä johti siihen, että festivaaleja myös **peruttiin ennätysmäärä**, yhteensä 42. Näistä 14 peruttiin alkuvuodesta koronarajoitusten takia, mutta suurin syy peruutuksiin oli heikko ennakkomyynti (19 peruutusta). Myös **uusia festivaaleja syntyi ennätysmäärä**, yhteensä 107 (19 % kaikista festivaaleista). Festivaalikentän ylläpitäminen johti lopulta myös **neljän festivaalijärjestäjän konkurssiin**. Näistä suurin oli RH Entertainment Oy.

Eniten festivaaleja järjestävät **osakeyhtiöt** (42 %) ja **yhdistykset** (34 %). Yli 5 000 käynnin festivaaleissa järjestäjänä on yleensä osakeyhtiö, kun taas pienissä, alle 1 000 käynnin festivaaleissa korostuu yhdistysmuotoinen järjestäjä.

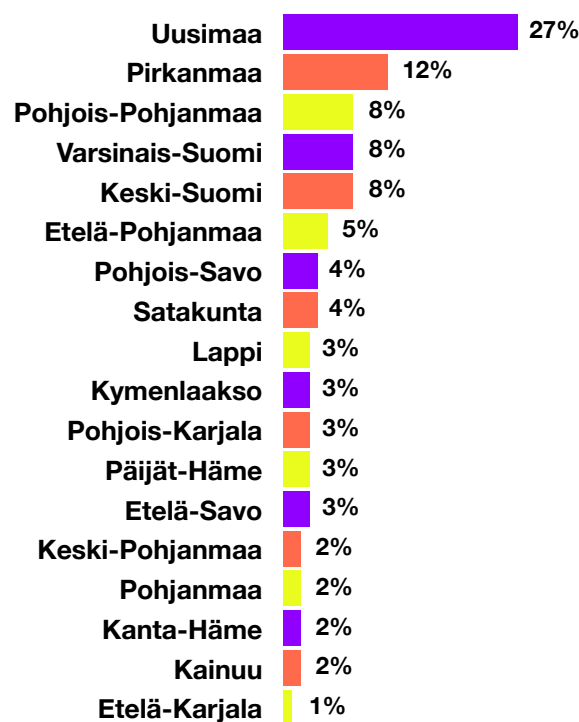
HALLINNOLLINEN MUOTO

Kuvio 6. Festivaalien hallinnollinen muoto 2022.

¹ Erilaiset hallintomuodot.

FESTIVAALIT MAAKUNNITTAIN

Kuvio 7. Festivaalit maakunnittain 2022.

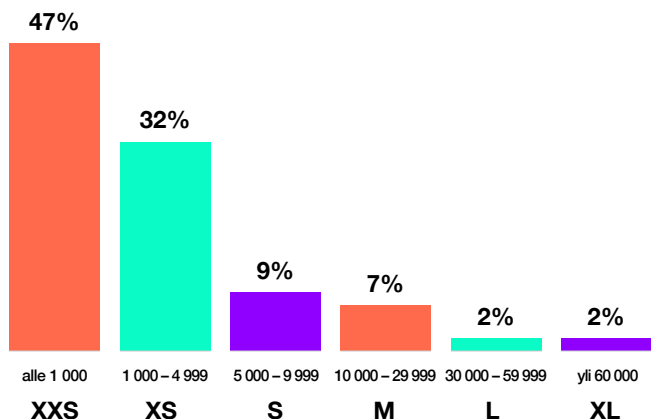
Eniten festivaaleja järjestettiin Uudellamaalla (27 %). Seuraavaksi vilkkaimmat maakunnat ovat Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Varsinais-Suomi ja Keski-Suomi. **Helsinki** oli suurin festivaalipaikkakunta, ja siellä järjestettiin **90 festivaalia**. Tampereella järjestettiin 34 festivaalia, Turussa 24 ja Oulussa 23.

Festivaalit

Lähes puolet kaikista festivaaleista oli varsin pieniä, alle tuhannen käynnin festivaaleja. **Vain 11 prosenttia festivaaleista ylsi vähintään 10 000 käyntiin.**

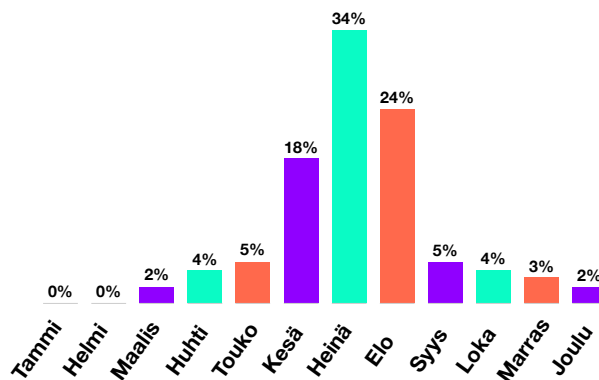
Festivaalien painopiste oli **heinäkuussa**, jolloin järjestettiin **196 festivaalia** (34 %). Tammi- ja helmikuu olivat varsin ”tyhjiä” koronarajoitusten takia.

FESTIVAALIT KOKOLUOKITTAIN

Kuvio 8. Rytmimusiikkifestivaalit kokoluokittain 2022.

FESTIVAALIT KUUKAUSITTAIN

Kuvio 9. Rytmimusiikkifestivaalit kuukausittain 2022.

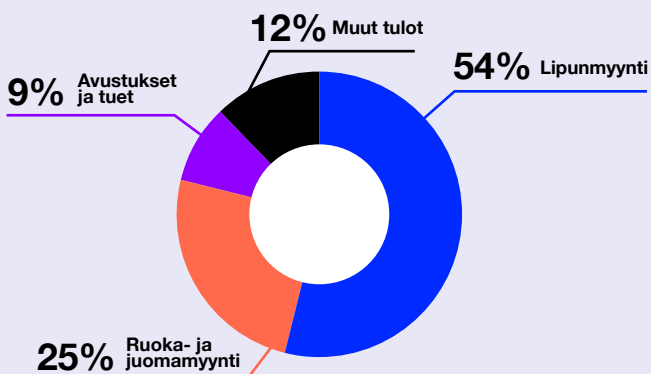
Rytmimusiikkifestivaaleja järjestettiin vuonna 2022 Manner-Suomessa **570** ja niiden kokonaisliikevaihto oli arviolta **134 miljoonaa** euroa. Festivaaleilla oli noin **9 500** esiintyjää. Festivaalikäyntejä oli noin **3 miljoonaa**. Festivaalit työllistivät peräti **11 400 henkeä** (800 htv) ja **26 500 vapaaehtoista** (200 htv). Festivaalityö on siis kausiluonteista ja työsuhteet lyhyitä.

Festivaalien tulot ja menot vuonna 2022

47 prosenttia kyselyyn vastanneista piti vuotta tavanomaisena ja 23 prosenttia tavanomaista huonompana.

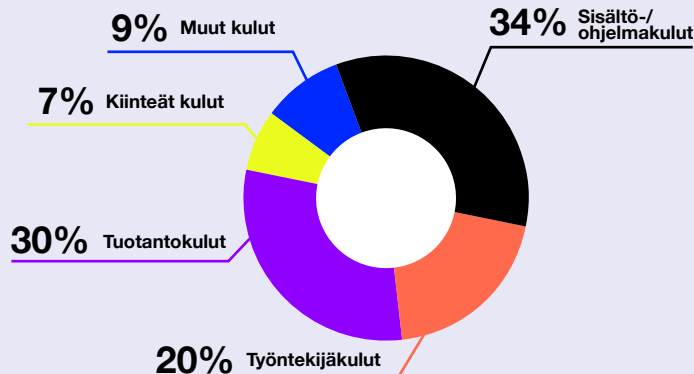
Tulojen jakauma oli vuonna 2022 lähempänä normaalivuotta eli avustusten määrä putosi merkittävästi. Suurimpana tulonlähteenä olivat lipunmyynti (54 %) sekä ruoka ja juoma (25 %). Menoista sisältö-/ohjelmakulut ja tuotantokulut muodostivat 64 prosenttia. Työntekijäkulut olivat keskimäärin 20 prosenttia kaikista menoista.

TULOJAKAUMA 2022

Kuvio 10. Festivaalien tulojakauma 2022.

MENOJAKAUMA 2022

Kuvio 8. Rytmimusiikkifestivaalit kokoluokittain 2022.

Festivaalien tulevaisuus ja haasteet

Kun vastaajilta kysyttiin, miten he kuvailisivat Suomen festivaalikenttää viiden vuoden kuluttua, tärkeimpinä trendeinä nähtiin:

1. **ALA KESKITTYY ENTISTÄ ENEMMÄN**
2. **KANSAINVÄLISET TOIMIJAT LISÄÄNTYVÄT**
3. **VAHVAT JA VAKIINTUNEET FESTIVAALIT PÄRJÄÄVÄT**
4. **PIENET JA EROTTUVAT FESTIVAALIT PÄRJÄÄVÄT**

Näiden lisäksi genrefestivaalien määrän uskottiin kasvavan, vaikka kilpailu lisääntyikin.

Festivaalit profiloituu enemmän omaan genreensä, ns. ”valtavirta” -festivaalien määrä vähenee merkittävästi ja keskittyvät suurten kaupallisten toimijoiden organisoimiksi. Tapahtumat myös keskittyvät suuriin asutuskeskuksiin.

Lisää isoja ulkomaisia festivaalijärjestäjiä tulee Suomen markkinoille. Erikoiset ja omalaatuiset tapahtumat lisääntyvät ja niiden suosio kasvaa.

Suuret perinteiset festarit jatkavat, keskikokoisia tippuu pelistä pois. Pienet pärjäävät, jos ohjelma on kyllin kiinnostavaa.

Ylivoimaisesti suurimpana haasteena nähtiin **kustannusten nousu**, joka nostaa **painetta lippujen hintojen korottamiselle**. Tähän lisättiin vielä yleinen **taloudellinen tilanne, inflaatio ja asiakkaiden ostovoiman vähentyminen**. Työvoiman saatavuus nähtiin niin ikään ongelmallisena kuten myös vastuuttomat järjestäjät.

Asiakkaiden ostovoima vs. alati nousevat kustannukset

Inflaatio, kustannusten nousu ja samanaikaisesti ostovoiman suhteellinen heikentyminen. Kilpailu esiintyjistä, asiakkaista ja resursseista kiristyy.

Suurimmat haasteet liittyy alan eettisyyteen siitä, että markkinahäiriköt vievät mattoa alta rehellisiltä toimijoilta.

Poliittinen tilanne ja avustusten tulevaisuus.

MENETELMÄKUVAUS

Keikka- ja konserttipaikkojen tapahtumien lukumäärän arvioinnissa käytettiin kyselyvastauksia ja internetissä saatavilla olleita keikka- ja konserttipaikkakohtaisia musiikkitapahtumamääriä. Muiden osalta käytettiin päätoimisten ja ei-päätoimisten tapahtumapaikkojen mediaania. Esiintyjien lukumäärä arvioitiin jakamalla kyselyvastausten esiintyjien lukumäärä tapahtumien määrällä. Käyntimäärät arvioitiin suhteuttamalla kyselyistä saadut käyntimäärät tapahtumamääriin ja paikan kapasiteettiin. Niillä tapahtumapaikoilla, joilla kapasiteettia ei ollut saatavilla, käytettiin kyselyvastauksista saatua käynnit / tapahtuma -mediaania. Työntekijöiden osalta käytettiin kyselyvastausten ja Fonecta Finderin avulla haettujen kaupparekisteritietojen mediaania. Vapaaehtoistietoja lisättiin vain yhdistystoimijoille käyttäen kyselyvastausten mediaania yhdistystoimijoiden osalta. Liikevaihto arvioitiin kyselyvastausten ja Fonecta Finderista haettujen kaupparekisteritietojen mediaanina tapahtumamääräluokittain (12-50, 51-99, 100-120, yli 120 tapahtumaa).

Festivaalien kaikki luvut laskettiin käyttämällä kyselyvastausten ja Fonecta Finderista haettujen kaupparekisteritietojen kokoluokkakohtaisia mediaaneja.

LISÄTIEDOT

Listat keikka- ja konserttipaikoista sekä festivaaleista löytyvät LiveFINin ja Suomen Jazzliiton avoimesta toimialadatatista: <https://www.livefin.fi/avoim-toimialadata/>